



HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 21. januar 2022

Sag BS-21256/2021-HJR

Styrelsen for Patientsikkerhed
(advokat Paw Fruerlund Jensen)

mod

A

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 18. september 2020 (BS-21685/2020-KBH) og kendelse af Østre Landsrets 23. afdeling den 17. februar 2021 (BS-46674/2020-OLR).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Poul Dahl Jensen, Michael Rekling og Oliver Talevski.

Påstande

Kærende, Styrelsen for Patientsikkerhed, har nedlagt påstand om, at styrelsen skal tillægges sagsomkostninger efter et af Højesteret foretaget skøn, dog svarende til at sagen var behandlet uden anvendelse af reglerne om behandling af småsager, jf. retsplejelovens kapitel 39.

Indkærede, A, har ikke udtalt sig.

Sagsfremstilling

Styrelsen for Patientsikkerhed udtog den 29. maj 2020 stævning mod den praktiserende læge A med påstand om, at hans autorisation som læge indskrænkes således, at han fratages retten til selvstændigt virke.

Styrelsen anførte i stævningen, at sagen angik myndighedsudøvelse og var uden økonomisk værdi, men at sagen efter styrelsens opfattelse var for kompliceret til at blive behandlet i småsagsprocessen. Styrelsen anmodede på den baggrund retten om at lade sagen fortsætte uden for småsagsprocessen.

A indleverede ikke svarskrift inden for fristen, og Københavns Byret afsagde derfor udeblivelsesdom i sagen den 18. september 2020. Af dommen fremgik bl.a.:

”Sagen er behandlet efter reglerne om småsager.

Retten's begrundelse og resultat

A har ikke indleveret svarskrift inden for fristen. Styrelsen for Patientsikkerheds påstand er begrundet i sagens oplysninger. Retten afsiger derfor dom efter Styrelsen for Patientsikkerheds påstand.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af udgift til advokat eller anden repræsentation med 625,00 kr. og af retsafgift med 500,00 kr., i alt 1.125,00 kr. Styrelsen for Patientsikkerhed er ikke momsregistreret.”

Styrelsen for Patientsikkerhed anmodede den 21. september 2020 Københavns Byret om at berigtige dommen. Af anmodningen fremgik bl.a.:

”Retten har den 18. september 2020 afsagt udeblivelsesdom over A, og taget styrelsens påstand til følge. Det fremgår af dombogen, at sagen er behandlet efter småsagsprocessen. Styrelsen for Patientsikkerhed har imidlertid i stævningen fremsat anmodning om, at sagen blev udtaget af småsagsprocessen, idet der er tale om indskrænkning af en offentlig autorisation, hvilket efter styrelsens opfattelse er et spørgsmål der ikke er egnet til behandling efter småsagsprocessens regler jf. retsplejelovens § 402.

Retten ses ikke at have forholdt sig til spørgsmålet ved afsigelsen af udeblivelsesdommen. Henset til det overfor anførte, anmoder jeg venligst retten om at overveje, hvorvidt der er grundlag for at berigtige dommen, herunder størrelsen af de tilkendte sagsomkostninger på kr. 625,-. Jeg bemærker i den forbindelse, at der med denne type sager er forbundet et ganske betydeligt arbejde med forberedelse af sagen og udarbejdelse af stævning mv.”

Københavns Byret meddelte ved brev af 28. september 2020 følgende:

”Retten kan ikke imødekomme anmodningen, idet der først tages stilling til om sagen kan behandles efter småsagsprocessen efter modtagelse af sagsøgte svarskrift. Sagsøgte har ikke indgivet svarskrift.”

Byrettens afgørelse om sagsomkostninger blev med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragt for Østre Landsret, der afsagde kendelse den 17. februar 2021. Af landsrettens begrundelse fremgår:

”Henset til ordlyden af den i stævningen nedlagte påstand, og idet Styrelsen for Patientsikkerhed i stævningen desuden oplyste, at sagen var uden økonomisk værdi, tiltræder landsretten, at sagen efter sin karakter er omfattet af retsplejelovens kapitel 39 om småsager, jf. retsplejelovens § 400, stk. 1, nr. 1.

Spørgsmålet er herefter, om byretten inden afsigelsen af udeblivelsesdommen som følge af indkæredes manglende indlevering af svarskrift burde have taget stilling til Styrelsen for Patientsikkerheds anmodning i stævningen om at løfte sagen ud af småsagsprocessen.

Det er i forarbejderne til retsplejelovens § 402, stk. 1, anført, at retten – ved sin vurdering af om en småsag skal henvises til almindelig proces – bør inddrage parternes holdning til spørgsmålet, og det er således forudsat, at parterne bliver anmodet om deres bemærkninger til spørgsmålet, inden retten træffer afgørelse om, hvorvidt en sag skal henvises til den almindelige civilproces.

I den foreliggende sag, hvor indkærede ikke svarede i sagen, tiltræder landsretten derfor, at byretten ikke tog stilling til, om sagen skulle tages ud af småsagsprocessen, inden byretten afsagde udeblivelsesdom.

Byretten har fastsat beløbet til dækning af advokatudgift til 625 kr. svarende til inkassotaksten for en sag med en sagsværdi på 0 kr.

Landsretten finder under hensyntagen til forarbejderne til retsplejelovens § 316 og reglerne om fastsættelse af sagsomkostninger i småsager, således som disse efter ordlyden og forarbejderne må fortolkes, at retten i en situation som den foreliggende, hvor en småsag uden økonomisk værdi afsluttes inden rettens fremsendelse af fortegnelse, skal fastsætte beløbet til dækning af udgiften til sagsøgerens advokat under hensyn til sagens karakter, omfang og betydning for parterne, og til størrelsen af de beløb der generelt tilkendes til dækning af advokatudgift i småsager, jf. herved tillige Østre Landsrets kendelse af 6. april 2010, refereret i FM 2010.141.

På baggrund heraf finder landsretten, at beløbet til dækning af Styrelsen for Patientsikkerheds udgift til advokatbistand passende kan fastsættes til 3.475 kr.

Byrettens sagsomkostningsafgørelse ændres derfor i overensstemmelse hermed, således at A til Styrelsen for Patientsikkerhed med tillæg af beløbet på 500 kr. til dækning af udgiften til retsafgift i alt skal betale sagsomkostninger til Styrelsen for Patientsikkerhed med 3.975 kr.”

Parternes synspunkter

Styrelsen for Patientsikkerhed har anført navnlig, at der ikke er hjemmel i retsplejeloven eller anden lovgivning, hverken på baggrund af lovens ordlyd eller en fortolkning heraf, til at kræve indlevering af svarskrift for at udtage en sag af småsagsprocessen, jf. retsplejelovens § 402. Det følger da også af bestemmelsens 1. led, at retten af egen drift kan bestemme, at den videre behandling skal ske uden anvendelse af reglerne om småsagsproces. Det er således ikke en betingelse, at der er indleveret svarskrift, da retten ex officio har mulighed herfor.

Københavns Byret har ikke i forbindelse med meddelelsen af fristen til at indlevere svarskrift, eller på noget andet tidspunkt, anmodet A om at forholde sig til spørgsmålet om småsagsprocessen. Når Østre Landsret som begrundelse for at stadfæste byrettens afgørelse henviser til, at det er ”forudsat, at parterne bliver anmodet om deres bemærkninger til spørgsmålet”, må det rimeligvis samtidig forudsættes, at byretten også af egen drift iværksætter en sådan høring, i særdeleshed når den ene part har anmodet om, at sagen udtages af småsagsprocessen.

Det i forarbejderne anførte om, at parterne bør inddrages, er ikke en forudsætning for, at byretten kan træffe afgørelse om at udtage sagen af småsagsprocessen af egen drift. Desuden finder det anførte ikke anvendelse på det tilfælde, hvor den ene part har fremsat anmodning om behandling af sagen uden anvendelse af reglerne i retsplejelovens kapitel 39, og den anden part herefter ikke indleverer svarskrift eller på anden måde udtaler sig om spørgsmålet. Parten vil således være bekendt med den fremsatte anmodning. I et sådant tilfælde bør byretten forholde sig til den fremsatte anmodning uanset modpartens (manglende) reaktion.

Begæringen om udtagelse af småsagsprocessen var anført i stævningen, der er forkyndt for den sagsøgte. Det har således ikke været ubekendt for sagsøgte, at styrelsen ønskede sagen behandlet uden brug af reglerne om småsagsproces, og sagsøgte har haft mulighed for at varetage sine interesser. Sagsøgte har ikke indleveret svarskrift eller i øvrigt svaret i sagen, hvilket efter styrelsens opfattelse må betragtes som et frafald af at protestere imod den af styrelsen foreslåede behandling.

Den af Københavns Byret og Østre Landsret anlagte fortolkning vil i praksis medføre, at ingen af ovennævnte sagstyper kan udtages af småsagsprocessen, såfremt der afsiges udeblivelsesdom som følge af manglende indlevering af svarskrift.

Sagen opfylder betingelserne for at blive udtaget af småsagsprocessen, jf. retsplejelovens § 402, stk. 1. Sager af denne karakter er af væsentlig betydning for såvel myndigheden som den omhandlede sundhedsperson, og sagerne indeholder efter sin art en ganske kompleks vurdering af sagens faktiske omstændigheder, der typisk strækker sig over en længere årrække, samt en kompleks juridisk vurdering af, om betingelserne for at fratage eller indskrænke en offentlig meddelt autorisation er opfyldt. Til grund for sagerne ligger et ganske betydeligt arbejde, ligesom arbejdet med at udarbejde stævning mv. er meget omfattende. Omkostningsniveauet for denne sagstype må derfor oftest antages at ligge mindst inden for et spænd mellem 5-10.000 kr., uagtet at der afsiges udeblivelsesdom som følge af manglende indlevering af svarskrift.

A har ikke udtalt sig i sagen.

Højesterets begrundelse og resultat

Styrelsen for Patientsikkerhed anlagde den 29. maj 2020 sag ved Københavns Byret og nedlagde påstand om, at As autorisation som læge indskrænkes, således at han fratages retten til selvstændigt virke.

I stævningen var det anført, at sagen er uden økonomisk værdi. Sagen skulle derfor som udgangspunkt behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 39 om behandling af sager om mindre krav. I stævningen havde Styrelsen for Patientsikkerhed imidlertid anmodet retten om at lade sagen fortsætte uden for småsagsprocessen, jf. retsplejelovens § 402, stk. 1.

Da A ikke indleverede svarskrift inden for fristen, afsagde byretten udeblivelsesdom i overensstemmelse med styrelsens påstand. I dommen anførtes, at sagen var behandlet efter reglerne om småsager. I dommen blev styrelsen tilkendt 625 kr. til dækning af udgift til advokat.

Styrelsen rettede henvendelse til byretten og gjorde opmærksom på, at retten ikke havde forholdt sig til anmodningen om at løfte sagen ud af småsagsprocessen. Styrelsen anmodede retten om at overveje, om der var grundlag for at berigtige dommen, herunder størrelsen af de tilkendte omkostninger på 625 kr.

Byretten afviste styrelsens anmodning med henvisning til, at "der først tages stilling til, om sagen kan behandles efter småsagsprocessen efter modtagelse af sagsøgte svarskrift. Sagsøgte har ikke indgivet svarskrift."

Styrelsen kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse sagsomkostningsafgørelsen til landsretten.

Landsretten tiltrådte, at byretten i den foreliggende sag, hvor den sagsøgte læge ikke havde afgivet svarskrift, ikke tog stilling til, om sagen skulle tages ud af småsagsprocessen, inden byretten afsagde udeblivelsesdom. Under hensyn til sagens karakter, omfang og betydning for parterne, og til størrelsen af de beløb, der generelt tilkendes til dækning af advokatudgift i småsager, forhøjede landsretten beløbet til dækning af advokatudgift fra 625 kr. til 3.475 kr.

Kæremålet for Højesteret angår, hvordan sagsomkostningerne til dækning af styrelsens udgift til advokatbistand i byretten skal fastsættes.

Sagen for byretten angik som nævnt spørgsmålet om indskrænkning af en læges autorisation. Højesteret finder, at sagen efter sin karakter og betydning ikke var egnet til at blive behandlet inden for rammerne af den forenklede småsagsproces, og at betingelserne efter retsplejelovens § 402, stk. 1, for at løfte sagen ud af småsagsprocessen og i stedet behandle den som en almindelig civil sag var opfyldt.

Under disse omstændigheder finder Højesteret, at sagsomkostningerne til dækning af udgift til advokatbistand i byretten, herunder til udarbejdelse af stævning, bør fastsættes svarende til, hvad der ville være blevet tilkendt, hvis sagen havde været behandlet som en almindelig civil sag.

På den baggrund skal Styrelsen for Patientsikkerhed som den vindende part tilkendes yderligere sagsomkostninger. Under hensyn til sagens karakter, omfang og betydning for parterne finder Højesteret, at beløbet til dækning af advokatudgift for byretten bør forhøjes til 7.500 kr., inkl. moms.

Højesteret ændrer herefter landsrettens kendelse, således at styrelsen tilkendes i alt 8.000 kr. i sagsomkostninger for byretten, heraf 7.500 kr. til dækning af advokatudgift og 500 kr. til dækning af retsafgift.

Thi bestemmes:

I sagsomkostninger for byretten skal A til Styrelsen for Patientsikkerhed betale 8.000 kr. Beløbet skal betales inden 14 dage efter denne højesteretskendelses afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for landsret eller Højesteret til den anden part.

Kærefgiften for Højesteret tilbagebetales.